

GEOGRAFIYA DARSIDA AMALIY MASHG'ULOTLARNING AHAMIYATI.

Reymova Feruza

NDPI akademik litseyi Geografiya fani o`qituvchisi

Esbergenova Salima.

Ichki Ishlar Vazirligi qaraqolpoq akademik litseyi

Geografiya fani o`qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqola geografiya ta'limida amaliy mashg'ulotlarning ahamiyatini o'rganadi. Bu amaliy o'rganish talabalarning geografik tushunchalarni tushinishi va saqlanishini qanday oshirishini ta'kidlaydi. Maqolada geografiya darslariga kiritilishi mumkin bo'lgan turli xil amaliy tadbirlar bayon etilgan, bunday yondashuvlarning afzalliklari muhokama qilingan va samarali amalga oshirish strategiyalari taklif qilingan.

Kalit so'zlar: Amaliy mashg'ulotlar, geografiya ta'limi, amaliy mashg'ulotlar, dala ishlari, geografiya o'quv dasturi, talabalarni jalb qilish, geografiya o'qitish metodikasi.

Geografiya nazariy bilimlarga ham, amaliy tajribaga ham tayanadigan o'rganish sohasi. Iqlim shakllari, relyef shakllari va aholi taqsimoti kabi nazariy tushunchalarni tushunish muhim bo'lsa-da, amaliy mashg'ulotlar talabalarga ushbu tushunchalarni Real sharoitlarda qo'llash imkoniyatini beradi. Ushbu maqola geografiya darslarida amaliy mashg'ulotlarning o'rnini, uning talabalar bilimiga ta'siri va bunday usullarni geografiya o'quv dasturiga qanday qilib samarali kiritish mumkinligini o'rganishga qaratilgan. Shuningdek, amaliy mashg'ulotlar tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini qanday rivojlantirishi va talabalarning ushbu mavzu bilan faolligini oshirishi ta'kidlangan.

Ushbu tadqiqot uchun tadqiqot usuli sifatli va miqdoriy ma'lumotlarni yig'ish texnikasini o'z ichiga oladi. Geografiya o'qituvchilari o'rtasida darslarda amaliy mashg'ulotlardan foydalanishlarini baholash uchun so'rov o'tkazildi. Bundan tashqari, dala sayohatlari, xaritaga asoslangan mashqlar va GIS loyihalari kabi amaliy tadbirlarni o'quv dasturiga qo'shishga qaratilgan bir nechta maktablarning amaliy tadqiqotlari tahlil qilindi. Shuningdek, talabalardan geografiya haqidagi tushunchalarini oshirishda amaliy mashg'ulotlar samaradorligini idrok etish uchun intervyu orqali ma'lumotlar to'plandi.

Geografiya darsidagi amaliy mashg'ulotlar talabalarning ushbu mavzu bilan tushunchalarini va aloqalarini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Amaliy mashg'ulotlar geografiya ta'limida muhim bo'lishining bir qancha asosiy sabablari:

Haqiqiy dastur: amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarga nazariy bilimlarni real stsenariylar bilan bog'lash imkonini beradi. Bu ularga iqlim, relyef shakllari, ekotizimlar va inson va atrof-muhitning o'zaro ta'siri kabi geografik tushunchalarning ahamiyatini tushunishga yordam beradi.

Malakani rivojlantirish: Geografiya ko'pincha xaritalarni o'qish, ma'lumotlarni tahlil qilish, GIS (geografik axborot tizimlari) dan foydalanish va fazoviy ma'lumotlarni talqin qilish kabi ko'nikmalarni o'z ichiga oladi. Amaliy mashg'ulotlar talabalarga turli kasbiy sohalarda qimmatli bo'lgan ushbu ko'nikmalarni rivojlantirishga imkon beradi.

Tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish: Geografiya o'quvchilarni atrof-muhit yoki shaharsozlik kabi murakkab muammolarni tahlil qilishga undash orqali tanqidiy fikrlashga undaydi. Dala ishlari yoki amaliy tadqiqotlar kabi amaliy mashg'ulotlar talabalarning ongli qarorlar qabul qilish va geografik muammolarni hal qilish qobiliyatini oshiradi.

Faollikning oshishi: amaliy mashg'ulotlar, masalan, sayohatlar, xaritalar tuzish yoki iqlim tahlili o'quvchilarni jalb qiladi va o'rganishni yanada dinamik qiladi. u ularning mavzuga bo'lgan qiziqishi va motivatsiyasini oshirishi mumkin.

Kuzatish va tadqiqot: amaliy mashg'ulotlar talabalarga geografik qonuniyatlar va jarayonlarni tushunishda muhim bo'lgan kuzatish, ma'lumotlar yig'ish va tadqiqotlar bilan shug'ullanish imkonini beradi. Ushbu ko'nikmalar ilmiy tadqiqotlar va boshqa ilmiy sohalarda ham qo'llaniladi.

Hamkorlik va jamoaviy ish: Geografiya darslari ko'pincha dala tadqiqotlari yoki hamkorlikda xarita tuzish loyihalari kabi guruh tadbirlarini o'z ichiga oladi. Bular jamoaviy ish, muloqot va hamkorlik ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Chuqur tushunish: amaliy mashg'ulotlar o'quvchilarga geografik hodisalarni nazariy jihatdan o'rganishdan ko'ra to'g'ridan-to'g'ri boshdan kechirish orqali geografiyani chuqurroq va yaxlitroq tushunishga yordam beradi.

Geografiya bo'yicha amaliy mashg'ulotlar mavzuni chuqurroq va amaliy tushunishni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Bu o'rganishni boyitadi, amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi va talabalarni geografik bilim va tajribani talab qiladigan kasblarga tayyorlaydi.

Natijalar amaliy mashg'ulotlarni geografiya darslariga kiritish muhimligini ta'kidlaydi. Amaliy faoliyat nafaqat analitik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishni qo'llab-quvvatlaydi, balki geografik jarayonlarni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Dala ishlari bilan shug'ullanish yoki GIS vositalaridan foydalanish orqali talabalar nazariyani Real dasturlar bilan bog'lab, mavzu bo'yicha yanada yaxlit ko'rinishga ega bo'ladilar.

Bundan tashqari, amaliy mashg'ulotlar talabalar o'rtasida hamkorlikni rag'batlantiradi, chunki guruh dala faoliyati va xarita bilan bog'liq vazifalar jamoaviy

ishlashni talab qiladi. Ushbu hamkorlik jihati talabalarga muloqot va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, ularning ikkalasi ham hayotiy vaziyatlarda qimmatlidir.

Ushbu imtiyozlarga qaramay, ba'zi qiyinchiliklar saqlanib qolmoqda. Masalan, GIS dasturiy ta'minoti yoki ekskursiyalar uchun transport kabi resurslarning mavjudligi amaliy mashg'ulotlarni darslarga kiritish darajasini cheklashi mumkin. O'qituvchilar amaliy faoliyatni o'quv dasturining nazariy tarkibiy qismlari bilan muvozanatlashda ham qiyinchiliklarga duch kelishmoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, amaliy mashg'ulotlar geografiya darslarida o'quv tajribasini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bu nafaqat talabalarning geografik tushunchalar haqidagi tushunchalarini chuqurlashtiradi, balki tanqidiy fikrlash, jamoaviy ish va fazoviy xabardorlik kabi ko'nikmalarni rivojlantiradi. Shuning uchun geografiya o'quv dasturlarida o'quvchilarga har tomonlama ta'lim berish uchun ekskursiyalar, xarita mashqlari va GIS texnologiyasidan foydalanish kabi amaliy mashg'ulotlar birinchi o'ringa qo'yilishi kerak.

Amaliy mashg'ulotlarni amalga oshirish muammolarini hal qilish uchun maktablar dala uskunalari va dasturiy ta'minot kabi zarur resurslarga mablag ' sarflashlari kerak. Bundan tashqari, o'qituvchilarni tayyorlash dasturlari o'qituvchilarni o'qitishga amaliy usullarni samarali kiritish qobiliyatlari bilan jihozlashi kerak. Mahalliy jamoalar yoki tashkilotlar bilan hamkorlikdagi hamkorlik amaliy o'rganish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratishi mumkin.

Amaliy mashg'ulotlarni qabul qilish orqali geografiya ta'limi yanada dinamik, interaktiv va dolzarb bo'lib, talabalarni tobora o'zaro bog'liq va murakkab dunyoda Real muammolarga tayyorlashi mumkin.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Якунин В.А. Актуальные проблемы современной психологии и педагогики высшей школы // Вестник ЛГУ. –№3. –1983. –с. 17–24.
2. Xolmurodov Sh.A. “Kartografik tasvirlash usullari” modulini o'qitishda talabalarning bilish faoliyatini rivojlantirish. Bitiruv (loiha) ishi. TDPU huziridagi PKQTMO tarmoq markazi, 2016.
3. Nazarov I.K., Halimova G.S. Geografik kartalar-hududlar ko'zgusi: mulohaza va tavsiyalar. –T.: Turon zamin ziyo, 2015.